

Mravní situace

ETHOS, chápaný jako zvyk či mrav, tedy jako cosi již „redukovaného“, „ochuzeného“, je třeba vidět a chápat „jako fenomén, ale celý fenomén“ (jak to kdysi vyslovil Pierre Teilhard de Chardin ve své knize *Le phénomène humain*). To znamená, že je třeba jako „celý fenomén“ vidět také mravní situovanost určitého (konkrétního) člověka, tedy jeho mravní situaci. K té totiž náleží jednak „reálné“ (věcné, předmětné) okolí, a to nejen to právě teď a zde se „vyskytující“ nebo i „nastavené“ (to by byla spíše pouhá abstrakce), ale také se svou minulostí a se všemi těmi nejen „setrvačnostmi“, ale také „trendy“ a „tendencemi“, které je třeba brát v úvahu jako součást (a složku) onoho „fenoménu“. S touto „složkou“ se setkává jiná „složka“, totiž skutečnost člověka jako mravního subjektu, který není ani pouhou součástí, ani produktem tohoto „reálného“ okolí, i když k němu může být vázán mnoha pouty, ať už z minulosti, mnoha současnými, ale také řadou takových, které ještě ani nebyly „realizovány“, protože k nim resp. k příslušným aktuálním situovanostem ještě v úplnosti nedošlo. V obou případech tedy náleží jak k fenoménu „okolí“ či „prostředí“ (které se ovšem neobejde bez příslušného subjektu), tak k fenoménu subjektu (který není možný ani myslitelný v odloučenosti od příslušného „okolí“ či „prostředí“), nejenom to, co právě „jest“, ale vždycky také něco z toho, co „už není“ a co „ještě není“, tedy něco nejsoucího. A toto „nejsoucí“ musíme bedlivě odlišovat (a tedy v žádném případě nesměšovat a už vůbec nenechávat v sobě navzájem rozpouštět) od „vůbec nejsoucího“, ale i jakkoli jinak „nejsoucího“, nevztaženého k příslušnému subjektu, nebo jinak řečeno: tímto subjektem neosvojeného, neproměněného z pouhého okolí v tzv. osvětí (jakožto osvojenou část světa či spíše jen nejbližšího okolí).

(Písek, 110405-1.)